

Перлини зеленого туризму України

У сучасному світі спостерігається зміщення масового туристичного інтересу від звичайних відпочинкових поїздок до змістовніших, пізнавальних подорожей. На зміну концепції трьох «S» («Sun-Sea-Sand») – сонце, море, пісок, - приходить концепція трьох «L» («Landscape-Lore-Leisure») – пейзажі, традиції, дозвілля. Відтак, туристична мода піднімає на пік масової популярності подорожі у сільську місцевість, де міського туриста скрізь оточує екзотика: аграрні й сільські пейзажі, традиційний селянський спосіб життя, свійські тварини, екологічно чисті продукти тощо.

Ідеї охорони навколошнього середовища на сьогодні надзвичайно популярні. Тому серед туристів виник попит на види туризму, альтернативні масовому, - так звані зелені подорожі. Сільський зелений туризм, як визнають експерти Всесвітньої туристичної організації (ВТО), з початку ХХІ ст. швидко зростає.

Регіони України мають надзвичайно багату природу й етнокультурно-ресурсну базу. А м'який клімат, мальовничі ландшафти, цікава історико-культурна спадщина сприятимуть різnobічному відпочинку й туризму в сільських місцевостях нашої країни.

Сільський зелений туризм на сьогодні – один з найперспективніших видів відпочинку у Карпатському, Подільському, Поліському, Наддніпрянському регіонах. Для сільських мешканців України цей вид туризму є найкращим стимулом для започаткування й розвитку підприємницької діяльності. Розібралася в теорії і практиці організації і функціонування сільського зеленого туризму в Україні, познайомилася з європейським досвідом його впровадження, опанувати питання менеджменту, планування й маркетингового просування у цій галузі допоможуть такі книги:

Рутинський, Михайло Йосипович.

Зелений туризм [Текст] / Михайло Рутинський, Юрій Зінько. - К. : Знання, 2008. - 271 с. : іл., табл. - Бібліogr.: с. 264-271.

Рутинський, Михайло Йосипович.

Сільський туризм [Текст]: Навч. посібник / Михайло Йосипович Рутинський, Юрій Володимирович Зінько,. - К. : Знання, 2006. - 271 с.

Сільський туризм є перспективною і соціально необхідною галуззю економіки, яка потребує підтримки держави на всіх рівнях. Це можливість раціонально використати вільний час, провести змістовно дозвілля, вивчити історію рідного краю.

У відносинах «сусільство-природа» є протиріччя між задоволенням туристичного попиту і раціональним використанням туристичних ресурсів. Це стало умовою виникнення екотуризму і екологізації традиційних видів туризму. Нові умови життя сприяють тому, що у багатьох людей з'явилися нові потреби та можливості їх задоволення. Зростає попит на туристські, оздоровчі, рекреаційні, спортивно-розважальні послуги. Для того, щоб уміти їх ефективно здійснювати, необхідно вміло діяти, оволодівати знаннями та мистецтвом менеджменту і маркетингу в туристській сфері, дбайливо ставитися до оточуючого природного середовища. Бути фахівцем у сфері зеленого туризму допоможе посібник:

Лужанська, Т. Ю.

Сільський туризм: історія, сьогодення та перспективи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. Ю. Лужанська, С. С. Махлинець, Л. І. Тебляшкіна. - К. : Кондор, 2008. - 384, [1] с. : іл. - Бібліogr. с. 349-361.

У наш час спостерігається перехід від масового туризму до індивідуального, з нестандартними підходами; відбулися зміни у попиті туристів за такими напрямами:

- подорожі з елементами набуття нових умінь, спортивної вправності, у тому числі здорового способу життя;
- поєднання відпочинку з участю у місцевих подіях чи заходах;
- зацікавленість альтернативним туризмом, передусім сільським;

- зацікавлення екотуризмом з огляду на якість довкілля та умови надання туристичних послуг;
- посилення значення природоохоронних територій у прийнятті рішення про місце тимчасового перебування.

Поняття альтернативного туризму пов'язують із явищем 60-х років минулого століття у США, коли виникла контрукультура хіпі. Незгода і протести молодого покоління проти промислової цивілізації та споживчої моделі життя, що руйнує довкілля та правдиві міжлюдські стосунки, були підґрунтам нової ідеології, яка стосувалася і подорожей. Альтернативний туризм став іншим способом пізнання світу.

Зелений туризм сприяє пізнавальній, оздоровчій, виховній, культурно-освітній, творчій діяльності. Його розвиток приносить вигоду і туристам-відпочивальникам, і сільській громаді, власникам зелених садіб. Тому цей бізнес набуває популярності і в Україні. Але організація та ведення агротуристичного господарства вимагає знань у сфері права, економіки, екології, кулінарії, комунікації тощо. Як розпочати таку бізнесову справу та грамотно її розвивати вам допоможе зорієнтуватися книга:

Кудла, Назар Євгенович.

Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності : навчальний посібник / Назар Кудла; М-во освіти і науки України, Львівський ін-т економіки і туризму. - К. : Центр учебової літератури, 2015. - 151,[1] с. : табл. - Бібліогр. в підрядк. прим. - Бібліогр. с.147-151.

Повертаючись до природи, до землі, до свого коріння, людина повертається до своєї суті і стає сама собою. Можливо, вам захочеться знайти квітку едельвейса високо в горах, а може – зустріти світанок на Говерлі, хтось мріє посидіти з вудочкою біля озера, а хтось – осідлати непокірного скакуна, когось приваблює азарт полювання на вепра, а хтось хоче все це поєднати. У каталогі, про який ми хочемо розповісти, вистачить пропозицій на всі смаки, бо в ньому зібрані наймальовничіші регіони України, об'єднані стежками сільського зеленого туризму. Йдеться про книгу:

Відпочивайте в українському селі / Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні; Ред. Микола Халимоненко. - Київ: Б.в., 2000. - 110 с. : цв.іл.

У світі немає нецікавих країн, кожна цікава по-своєму. Якщо ваша мета – збагатитися духовно, піznати щось нове і неповторне, і вас не цікавить м'яке ліжко і бездоганний сервіс, якщо ви – справжній шукач пригод; якщо ви – романтик, якого збуджує не «all inclusive», а випробування, не чотиризіркові ресторани, а смачна їжа в маленьких сільських ресторанчиках, колибах чи садибах; не катання на дресированих верблюдах, а спостерігання за звичаями людей; не туристична бутафорія, а справжній дух історії, загадкової, трохи занедбаної, але такої романтичної, - тоді для вас книга:

Україна для шукачів пригод = Ukraine for adventurers: альбом-путівник / ред. Соломія Зінчук ; пер. Лесі Грейндже. - 2-е вид. - К. : Дуліби, 2015. - 267,[1] с. : фото.кол. - Текст укр. та англ. мовами.

Це видання допоможе вам знайти подорож своєї мрії. Бо це книга про такі місцевості України, якими можна бродити безкінечно, і саме в них захована справжня жива історія.

Якими незвіданими зеленими куточками України можна подорожувати, знайомлячись із побутом та традиціями місцевих жителів?

Пропонуємо вам відвідати Бойківщину – край, що, незважаючи на свою яскраву самобутність і давню історію, до цього часу є мало дослідженим. Про зелені туристичні маршрути Бойківщини вам розповість книга:

Сім незабутніх вражень Бойківського краю [Текст] / кер. роботи Олександр Кізима. - Брошинів : Таля, [20...?]. - 43 с. : фото.кол.

Можливо, Бойківщині важко змагатися з широко розрекламованими курортами Туреччини, Єгипту чи Греції. Але чарівний Бойківський край подарує вам свої неперевершенні та незабутні враження душевного заспокоєння від єднання з природою, легкого запаморочення від надлишку гірського кришталево-чистого повітря, п'янкого аромату лісового різnotрав'я, цілющої води мінеральних джерел, яку п'еш і не можеш напитися доскочу. Але найбільше задоволення ви отримаєте від спілкування з жителями краю. Вони створять комфорт у місцях, де ви зупинитеся, задовольнять смаки

турманів під час частвуань, зачарують піснями і музикою, затягнуть у вихор запального танцю. А споглядання зразків творчості народних умільців принесе естетичне задоволення.

Україна – це країна з багатою історією та культурою, і кожна епоха залишила тут свій відбиток. В кожному регіоні України є свої туристичні об'єкти: на заході – старовинні фортеці, на сході – дворянські садиби, у центральній частині – старовинні монастири. Багато туристичних об'єктів стали відомими в світі, але є й такі, на яких знаються лише краєзнавці та завзяті туристи. Подорожуючи Україною з книгою:

Україна: все, що стоїт увидеть: 210 туристических об'єктов [Текст]: путеводитель / авт.-сост. Олег Беликов. - Хар'ков: Біблекс, 2009. - 271 с.: фото. - Бібліогр.: с. 266., - можна вважати себе справжнім першовідкривачем. Адже крім пам'яток архітектури, Україна славиться мальовничу природою: Карпати, Шацькі озера, безкрай степи Асканії-Нова, вкриті різnotрав'ям напрочуд дивовижні рукотворні куточки природи – відомі парки «Софіївка», «Олександрія». Хочете ви відпочити, або шукаєте пригод, або просто цікавитеся незвіданими мальовничими місцями, - вищезгаданий путівник - для вас!

Дійсно, за допомогою путівників можна скласти маршрут, щоб вирушити у захопливу подорож. В них є також багато корисної інформації, яка знадобиться мандрівнику. Якщо ви маєте бажання побувати в українській Венеції, побачити найчарівніші печери з кристалічними утвореннями, потрапити під час цвітіння у долину нарцисів чи поля тюльпанів, подивитися на вулкани, поплавати в термальних джерелах, піднятися на Демерджі, відвідати остров Хортиця, - відкрийте книгу:

500 чарівних куточків України, які варто відвідати []: видання для дозвілля / укл. : Тетяна Лагунова, Юлія Кашуба. - Харків : Книжковий клуб сімейного дозвілля, 2007. - 413,[2] с. : фото.

В ній ви знайдете історичну довідку майже про кожний куточок та відомості щодо походження назви. Бажаємо присмінних подорожей!

Україна – це край, де цікавих місцін вистачить не на один рік мандрівок.

Помилуватися буянням барв української природи, зануритись у синяви річок і морок таємничих печер, дізнатися про історію середньовічних замків можна, якщо зазирнути у видання:

Україна: кращі з 500 куточків, які треба відвідати : велика ілюстрована енциклопедія / Тетяна Жабська [та ін.]. - Х.: Ранок: Веста, 2009. - 245,[3] с.: фото.кол. - Алф. покажч. с. 242-245.

Здійснити подорож по Запорізькій області допоможе видання:

Туризм цілий рік: довідник / Упр. культури і туризму Запорізької області ; кер. проекту: І. Конарева, Г. Шаповалов ; редкол.: І. Степаненко [та ін.]. - Запоріжжя : АА Тандем, 2012. - 47 с. : іл.

Довідник розповідає про місця Запорізької області, які можуть бути цікавими для туристів. Книга призначена для вчителів, екскурсоводів, студентів, учнів шкіл, для всіх, хто цікавиться історією та природою краю. Завдяки цьому довіднику туристичні фірми зможуть розробити нові екскурсії і маршрути для гостей краю. А викладачі зможуть на конкретних прикладах розповісти про його багатообразну історію.

Прикарпаття – чарівна перлина України. Більша частина знаходитьться в Івано-Франківській області. Завдяки мальовничим ландшафтам, етнографічній розмаїтості Івано-Франківщина має сформований імідж одного з найпопулярніших туристичних регіонів України. Послуги розміщення надають понад 200 туристичних рекреаційних закладів та 750 приватних садиб сільського зеленого туризму.

Популярні види відпочинку: гірськолижний, пішохідний, водний, велосипедний та кінний туризм, дельта-, парапланеризм, скелелазіння, культурно-пізнавальний, сільський зелений туризм. Краще спланувати «зелений відпочинок» у Прикарпатті допоможе книга:

Писанкове Прикарпаття: Івано-Франківська область = Prukargattia - land of beauty: Ivano-Frankivsk region / худ.: Віктор Солодкий, Денис Трофімов, Тарас Дутка. - Івано-Франківськ : [б. и.], [200...]. - 44

с. : фото.кол. - Текст паралел. укр. і англ. Мовами.

Село недаремно називають душою України. Побувавши в селі, ви насолодитеся мальовничою природою і відчуєте її цілющу силу, познайомитеся з привітними і щирими людьми, пізнасте народні традиції і звичаї. Також можна спробувати себе в різних видах сільської праці й оцінити місцеві страви. Село подарує приємне дозвілля і незабутні враження. «Зелений коридор» і «Зелене кільце» як своєрідну візитівку українського села пропонує таке видання:

Село - мов писанка [Текст]: Путівник із зеленого туризму / Мал. Л.Ковриги ; Упоряд. В.Васильєв. - Київ : Б.в., 2001. - 64 с. : цв.іл. У путівнику ви знайдете інформацію про села, садиби й господарів уздовж шляху від західного кордону України до Києва та Криму. Бажаємо гарних подорожей!

Якщо шукаємо справжнього контакту з гірською, дикою природою, Горгани є найкращим місцем для цього. Горгани – це переважно безлюдні, дикі лісові пустелі, над якими стирчать кам'яні піки вершів. Це найбільш дика частина українських Карпат, а можливо і всіх Східних Карпат. Ніде інде в Карпатах не знайдемо таких розлогих, безлюдних просторів, майже первинних пущ та кристально чистих струмочків. Квінтесенцією того, що в Горганах найкраще, є краєвид з Попаді: захоплює не тільки море гір навколо, але й відсутність поселень. Проте займатись тут туризмом – справа важка, бо вимагає дуже доброї фізичної підготовки та вміння орієнтуватися на місцевості. Пропозиції вже прокладених одноденних і багатоденних маршрутів та іншу корисну інформацію щодо організації зелених подорожей в Горганах ви знайдете у виданні:

Горгани (центрально-східна частина): туристична карта: мірило 1:50 000. - Краків : Центральний Осередок Гірського Туризму ПТТК, 2006. - 1 а.: іл., карти.

Здійснити подорож до гір Гуцульщини, яка знаходитьться у середній частині Східних Карпат, вам допоможе книга:

Гори Гуцульщини: путівник, який об'єднує / Центр. Осередок Гірського Туризму ПТТК; ред. Анджей Вельоха; пер. Юрій Нестерук. - Краків : Верхи, 2006. - 223,[1] с. : фото, фото.кол., карти, кол.іл. - Бібліogr.: с. 214-220.

У путівнику, крім розроблених туристичних маршрутів та карт, міститься цікава інформація про географічне положення, клімат, рослинний і тваринний світ, походження Гуцульщини і назви «гуцул», про полонинське господарство, одяг гуцулів та музику цього гірського краю.

Львівщина – край, багатий на історичне минуле, яскраву культуру, видатні твори мистецтва, та, насамперед – на чарівну природу і щирих людей. Пам'ятки природи не такі промовисті, як історичні чи архітектурні, їх піznати може лише людина з гострим поглядом, небайдужим серцем і відкритою душою. Саме для небайдужих людей буде корисним видання, в якому висвітлені можливості і напрямки майбутніх подорожей зеленими стежками львівського краю:

Еколого-туристичні шляхи Львівщини / Б. М. Матолич [та ін.]; пер. І. В. Шопа [та ін.]; ред. Б. М. Матолич; М-во охорони навколошнього природного середовища України, Держ. управління охорони навколошнього природного середовища в Львівській області. - Львів: ПП Лукашук В. С., 2010. - 115, [1] с.: фото.кол. - Текст парал. укр. та англ. мовами.

Одним із найзагадковіших місць нашої країни є Кінбурнська коса. Ця земля овіяна стародавніми легендами. А в прадавні часи була добре відома фінікійським купцям і піратам, вони називали цей край Борисфенідою або Гілесю. Цей піщаний півострів між Дніпро-Бугським лиманом і Ягорлицькою затокою у дельті Дніпра ще досить незвідана місцина для туристичних подорожей. Але треба мати на увазі, що не всяка машина там проїде, а для піших подорожей треба добре готуватися, або мати провідника, бо можна і загубитися: довжина півострова – близько 40 кілометрів, а ширина – 8-10 кілометрів. Зорієнтуватися у подорожі Кінбурнською косою допоможе книга:

Кустова, Светлана.

Кінбурнська коса: книга-альбом / Светлана Кустова, Елена Иващенко, Сергей Гаврилов. - К.: "Геопринт", 2010. - 143 с.: ил., м. карти.

Кіровоградщина теж не пасе задніх в організації «зеленого» туризму. Степова Кіровоградщина, історія якої починається з III – II тисячоліття до нашої ери, здатна вразити мандрівника справжніми водоспадами, глибокими печерами, загадковими водоймами, міфами і легендами часів Великої Скіфії. Відвідати оповиті легендами заповідні місця нашого краю запрошує книжка:

Сільський зелений туризм на Кіровоградщині [Текст] / Упр. культури і туризму Кіровоградської обл. держ. адм. - Кіровоград : [б. в.], [2011]. - [16] с. : фото.кол.

Також любителям пішохідних маршрутів по нашему краю пропонуємо переглянути низку буклетів із серії «7 чудес України»:

7 чудес України. Кіровоградська область: "Каскади" [] / ред. Андрій Домаранський ; упор.: Олександр Гулай, Валентина Мирза-Сіденко, Юрій Онайко. - Кіровоград: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2008. - [18] с.

7 чудес України. Кіровоградська область: "Монастирище" [] / ред. Андрій Домаранський; упор.: Олександр Гулай, Валентина Мирза-Сіденко, Юрій Онайко. - Кіровоград: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2008. - [18] с.

7 чудес України. Кіровоградська область: "Козацький степ" [] / ред. Андрій Домаранський; упор.: Олександр Гулай, Валентина Мирза-Сіденко, Юрій Онайко. - Кіровоград : ПОЛІМЕД-Сервіс, 2008. - [18] с.

7 чудес України. Кіровоградська область: "Чорний ліс" [] / ред. Андрій Домаранський; упор.: Олександр Гулай, Валентина Мирза-Сіденко, Юрій Онайко. - Кіровоград: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2008. - [18] с.

Відвідати природно-заповідні та ландшафтні куточки Кіровоградщини допоможе книга:

Край на межі лісостепу і степу []: Природно-заповідні та ландшафтні куточки Кіровоградщини / Державне управління екологічної безпеки в Кіровоградській області ; Фот. М. Власенко, О. Коломинов, А. Домаранський. - Кіровоград: Імекс-ЛТД, Б. р. - 32 с.: фото.кол.

Переглянути книги, про які йшлося, ви зможете у відділі документів з економічних, технічних та природничих наук нашої бібліотеки.

Бажаємо вам гарного відпочинку і незабутніх подорожей!

Наталія Калашнікова,
бібліотекар I категорії
відділу документів з економічних,
технічних та природничих наук